

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.60>

УДК 657.1.339.7

О. П. Кузьменко,

старший викладач кафедри обліку та оподаткування,

Державний торговельно- економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2417-924X>

К. Л. Багрій,

к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування,

Чернівецький торговельно-економічний інститут

Державного торговельно-економічного університету

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3516-9565>

Л. В. Мельянова,

к. е. н., доцент кафедри обліку та оподаткування,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5836-9554>

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

O. Kuzmenko,

*Senior Lecturer of the Department of Accounting and Taxation,
State University of Trade and Economics*

K. Bagrii,

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting
and Taxation, Chernivtsi Institute of Trade and Economics of the State University
of Trade and Economics*

L. Melyankova,

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and
Taxation, National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine*

DEVELOPMENT OF ACCOUNTING IN THE CONTEXT OF GLOBAL DIGITAL TRANSFORMATIONS

У статті здійснено комплексний аналіз розвитку бухгалтерського обліку в контексті глобальних цифрових трансформацій, що суттєво змінюють традиційні підходи до облікових процесів. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю адаптації наявних міжнародних стандартів бухгалтерського обліку до нових умов цифрової економіки, що передбачає впровадження сучасних технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект та автоматизовані системи обробки даних. Метою роботи є виявлення основних викликів і можливостей, які виникають у зв'язку з цифровізацією бухгалтерського обліку, а також розробка рекомендацій для підвищення ефективності облікових процесів. Використані методи аналізу, синтезу, опитувань та моделювання дозволили визначити ключові напрями розвитку цифрових рішень у сфері бухгалтерського обліку. Висновки підкреслюють важливість забезпечення кібербезпеки та конфіденційності даних, що стають критично важливими в умовах посиленої залежності від цифрових систем. Перспективи подальших досліджень охоплюють розробку методологічних підходів до інтеграції цифрових технологій у

бухгалтерські системи та створення відповідних освітньо-професійних програм для підготовки фахівців.

This article explores the intersection of accounting practices and global digital transformations, which are rapidly redefining traditional accounting methods and processes. The article presents a comprehensive analysis of the development of accounting within the context of global digital transformations, which significantly alter traditional approaches to accounting processes. The relevance of this study is driven by the necessity to adapt existing international accounting standards to the new conditions of the digital economy, incorporating modern technologies such as blockchain, artificial intelligence, and automated data processing systems. The objective of the study is to identify the main challenges and opportunities arising from the digitization of accounting and to develop recommendations for enhancing the efficiency of accounting processes. The research employed methods of analysis, synthesis, and modeling, alongside a survey conducted among accounting professionals, to gather insights on the practical implications of digital transformation in the field. The findings underscore the importance of ensuring cybersecurity and data confidentiality, which have become critically important in the growing reliance on digital systems. The conclusions highlight that the integration of these digital technologies into traditional accounting systems requires the development of new standards and rules that consider the specific characteristics of these technologies. Further research prospects include the development of methodological approaches for integrating digital technologies into accounting systems and the creation of relevant educational programs for training professionals. The study suggests that digital transformation in accounting not only poses significant challenges but also offers new opportunities for improving the accuracy, transparency, and efficiency of accounting processes. Additionally, it emphasizes the critical need for the revision and adaptation of international accounting standards to ensure their

relevance in the digital economy. These developments are essential for sustainable economic growth and effective financial resource management in the digital era.

Ключові слова: бухгалтерський облік, цифрові трансформації, фінансовий контроль, управління даними, фінансові технології, автоматизація обліку, блокчейн, штучний інтелект, кібербезпека.

Keywords: accounting, digital transformations, financial control, data management, financial technologies, accounting automation, blockchain, artificial intelligence, cybersecurity.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Глобальні цифрові трансформації значно змінюють традиційні підходи до бухгалтерського обліку, охоплюючи автоматизацію рутинних операцій і переосмислення принципів обліку в умовах цифрової економіки. Технологічні інновації, такі як блокчейн, штучний інтелект, хмарні технології та аналіз великих даних, відкривають нові можливості для підвищення точності, прозорості та ефективності обліку, але також створюють нові виклики.

Блокчейн забезпечує незмінність і прозорість записів, знижуючи ризики шахрайства й підвищуючи довіру до фінансової інформації. Інтеграція цієї технології потребує нових стандартів і правил. Штучний інтелект автоматизує аналіз даних, прогнозує тенденції й виявляє аномалії, проте вимагає значних інвестицій в інфраструктуру та розв'язання етичних питань.

Цифрова трансформація також впливає на вимоги до компетенцій бухгалтерів, які повинні володіти знаннями у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки та аналізу даних. Це потребує перегляду освітньо-професійних програм та постійного підвищення кваліфікації фахівців.

В умовах глобалізації та гармонізації бухгалтерських стандартів цифрові інновації ускладнюють цей процес. Необхідно розробити нові

міжнародні стандарти, які враховуватимуть цифрові трансформації та забезпечуватимуть їх універсальне застосування в різних юрисдикціях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження розвитку бухгалтерського обліку в контексті глобальних цифрових трансформацій охоплюють широкий спектр тем, зокрема вплив цифровізації на бухгалтерський облік, адаптацію бухгалтерських процесів до сучасних викликів, а також трансформацію функцій бухгалтера.

Так, З. Тенюх та У. Пелех [1] зосереджуються на аналізі стану та перспектив розвитку цифровізації бухгалтерського обліку в Україні, підкреслюючи важливість інтеграції сучасних технологій у процеси обліку. Їх дослідження доповнюється працею Г. Азаренкова, Л. Мельянкової та Г. Головача [2], які досліджують стратегії впровадження та оптимізації процесів бухгалтерського обліку в цифрову епоху, пропонуючи рекомендації для успішного переходу до цифрових технологій.

Т. Шматковська та М. Дзямулич [3] досліджують роль стратегічного управлінського обліку в умовах цифрової економіки, акцентуючи на необхідності адаптації стратегій обліку до нових викликів. Водночас Ю. Шендерівська [4] аналізує трансформацію функцій бухгалтера під впливом глобальних викликів, звертаючи увагу на зміну ролі бухгалтера в умовах цифровізації.

В. Муравський та О. Шевчук [5] також вивчають глобальну трансформацію ролі бухгалтерського обліку й контролю в умовах цифрової економіки, досліджуючи фундаментальні принципи обліку й контролю в системі електронних трансакцій.

Варто виокремити дослідження Л. Мельника та його колег [6], які аналізують кращі практики цифрової трансформації бізнес-процесів в Україні, зосереджуючись на досвіді вітчизняних компаній та сучасних викликах. Своєю чергою, праці S. Pizzi, A. Caputo, N. Misani [7] та S. Elmassa, M. Mohieldin [8] доповнюють цей аналіз, розглядаючи вплив цифрової трансформації на внутрішній аудит та на локалізацію цілей сталого розвитку.

З. Мирончук, Г. Ціцька, П. Андрушко та О. Малецька [9] досліджують вплив цифровізації на трансформації бізнес-процесів та бухгалтерського обліку, акцентуючи на необхідності адаптації бізнес-моделей до нових цифрових реалій.

А. Макурін [10] аналізує розвиток бухгалтерського обліку в умовах впровадження сучасних інформаційних технологій, звертаючи увагу на інтеграцію цифрових інструментів у процеси обліку та фінансового контролю.

О. Шевчук [11] додатково з'ясовує трансформацію фундаментальних принципів обліку й контролю в умовах цифровізації, акцентуючи на електронних транзакціях.

Д. Різник та О. Тарасова [12] зосереджують увагу на впливі монетарної політики на фінансову стабільність та економічний розвиток, підкреслюючи значення цифрових технологій у сучасних економічних процесах.

У дослідженні таких авторів, як G. George та S. J. D. Schillebeeckx [13], розглядається цифрова трансформація в контексті багатонаціональних підприємств, підкреслюється взаємозв'язок між цифровими трансформаціями, сталим розвитком і бізнес-цілями.

Незважаючи на значний прогрес у дослідженні цифровізації бухгалтерського обліку, залишаються актуальними проблеми оцінки ризиків та викликів, пов'язаних із впровадженням цифрових технологій у бухгалтерську практику, визначення нових вимог до компетенцій бухгалтерів у контексті цифрової трансформації, а також адаптація міжнародних стандартів бухгалтерського обліку з урахуванням глобальних цифрових змін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження впливу глобальних цифрових трансформацій на розвиток бухгалтерського обліку, аналіз можливостей і викликів, пов'язаних із впровадженням новітніх технологій в облікові процеси, а також визначення напрямів адаптації облікових стандартів і підходів в умовах цифрової економіки.

Для досягнення цієї мети сформульовано такі завдання:

1. Проаналізувати сучасні тенденції цифрових трансформацій та їх вплив на бухгалтерський облік.
2. Оцінити ризики та виклики, пов'язані із впровадженням цифрових технологій у бухгалтерську практику, зокрема у сфері кібербезпеки та конфіденційності даних.
3. Визначити нові вимоги до компетенцій бухгалтерів у контексті цифрової трансформації та розробити рекомендації щодо оновлення освітньо-професійних програм.
4. Розробити пропозиції щодо адаптації міжнародних стандартів бухгалтерського обліку з урахуванням глобальних цифрових змін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрові трансформації набули безпрецедентного розвитку, суттєво впливаючи на всі аспекти економіки, зокрема бухгалтерський облік. У сучасних умовах відбувається кардинальна зміна методів ведення бухгалтерії, що зумовлено стрімким розвитком інформаційних технологій та їх інтеграцією у фінансові процеси. Тенденції цифровізації охоплюють широкий спектр технологій, які трансформують традиційні підходи до обліку, підвищують його ефективність і точність, а також зменшують ризики, пов'язані з людським фактором. Зокрема, впровадження технологій штучного інтелекту, блокчейну, великих даних та хмарних обчислень спричиняє значні зміни у веденні бухгалтерського обліку, що потребує детального аналізу та наукового обґрунтування.

Ці тенденції також спричиняють зміни в нормативно-правовому регулюванні, викликаючи необхідність адаптації міжнародних і національних стандартів бухгалтерського обліку до нових умов. Крім того, цифрові трансформації змінюють вимоги до професійних компетенцій бухгалтерів, що вимагає оновлення освітньо-професійних програм та підвищення кваліфікації фахівців.

Таблиця 1. Сучасні тенденції цифрових трансформацій у бухгалтерському обліку

Технологія	Опис	Переваги	Недоліки
Штучний інтелект	Автоматизація аналізу даних, використання алгоритмів машинного навчання	Зниження впливу людського фактора, підвищення точності та ефективності	Необхідність нових компетенцій, етичні питання
Блокчейн	Децентралізована система запису фінансових операцій	Прозорість, незмінність записів, зниження ризику шахрайства	Високі витрати на впровадження, потреба в адаптації регулювання
Великі дані	Збір і аналіз великих обсягів фінансової інформації	Прогнозування тенденцій, виявлення закономірностей	Питання конфіденційності, кібербезпека
Хмарні обчислення	Використання віддалених серверів для зберігання та обробки даних	Зниження витрат на ІТ, гнучкість доступу до даних	Загрози кібербезпеки, залежність від постачальників послуг
Роботизація	Використання програм для автоматизації рутинних операцій	Прискорення обробки даних, мінімізація помилок	Інтеграція з наявними системами, витрати на впровадження
Аналітика в реальному часі	Миттєвий аналіз і обробка фінансової інформації	Прийняття оперативних рішень на основі актуальних даних	Висока складність впровадження, потреба в потужній інфраструктурі

Джерело: сформовано авторами на основі [14;15]

Розглянуті в таблиці технології демонструють широкий спектр можливостей і викликів, з якими стикається бухгалтерський облік у контексті цифрових трансформацій. Штучний інтелект дозволяє автоматизувати аналіз великих обсягів фінансових даних, що значно підвищує ефективність і точність облікових процесів. Водночас це потребує від бухгалтерів не лише знання традиційних методів бухгалтерії, але й володіння новими компетенціями у сфері інформаційних технологій та аналітики. Блокчейн-технології, що забезпечують прозорість і незмінність фінансових записів, суттєво знижують ризики шахрайства, але їх впровадження вимагає значних інвестицій та адаптації нормативної бази. Використання великих даних дозволяє виявляти приховані фінансові закономірності й прогнозувати майбутні тенденції, що є надзвичайно важливим для стратегічного

планування. Однак цей процес супроводжується ризиками, пов'язаними з конфіденційністю інформації та кібербезпекою.

Фактори, що впливають на розвиток бухгалтерського обліку в умовах цифрових трансформацій, є багатогранними та охоплюють технологічні, нормативно-правові, освітні й етичні аспекти (рис. 1).

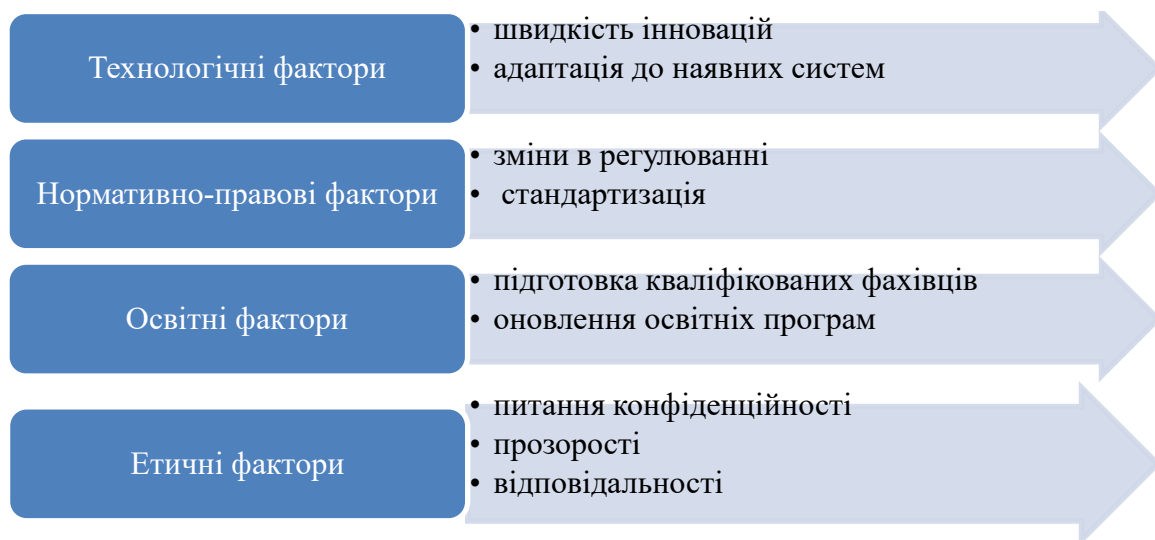

Рис. 1. Фактори впливу на розвиток бухгалтерського обліку в умовах цифрових трансформацій

Джерело: сформовано авторами

В умовах війни цифрові трансформації бухгалтерського обліку зазнали значних змін, що посилило вплив технологічних, нормативно-правових, освітніх та етичних факторів. Технології, такі як штучний інтелект і блокчейн, стали критично важливими для оперативної обробки фінансових даних, тоді як нормативні зміни зосереджені на посиленні вимог до кібербезпеки. Освітні установи адаптували свої програми, включаючи нові дисципліни з кібербезпеки й управління ризиками, а етичні стандарти стали ще важливішими через зростання загроз витоку даних. Війна акцентує на необхідності гнучкої адаптації бухгалтерських практик до нових умов і загроз.

Оцінка ризиків та викликів, пов'язаних із впровадженням цифрових технологій у бухгалтерську практику, є однією з найбільш актуальних проблем сучасного фінансового менеджменту. Використання цифрових

технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект, великі дані та хмарні обчислення, надає нові можливості для оптимізації бухгалтерських процесів, але водночас створює низку ризиків, зокрема у сфері кібербезпеки та конфіденційності даних (Табл. 2).

Таблиця 2. Ризики та виклики, пов'язані з використанням цифрових технологій у бухгалтерському обліку

Технологія	Потенційні ризики	Виклики у сфері кібербезпеки та конфіденційності
Блокчейн	Атаки на мережу, регуляторні виклики	Високі вимоги до ресурсів, складність у впровадженні
Штучний інтелект	Неправильне прийняття рішень на основі даних	Високі витрати, потреба в спеціалізованому навчанні
Великі дані	Витоки даних, несанкціонований доступ	Вимоги до захисту даних, складність управління
Хмарні обчислення	Витоки даних, залежність від зовнішніх постачальників	Потреба в посиленому захисті, ризик збоїв у роботі

Джерело: сформовано авторами

Основним викликом при впровадженні цифрових технологій у бухгалтерський облік є кібербезпека. Зі збільшенням обсягів даних, які обробляються та зберігаються в цифрових системах, посилюється й ризик атак. Хмарні обчислення можуть призвести до витоку даних при недостатньому захисті, а блокчейн, хоча й забезпечує високий ступінь захисту завдяки децентралізації, стикається з ризиком атак на мережу й високими витратами на обчислювальні ресурси. Штучний інтелект, своєю чергою, може призвести до помилкових рішень через неточні дані та потребує значних інвестицій в технології та навчання персоналу. Ці фактори підкреслюють важливість комплексного підходу до захисту конфіденційної інформації та забезпечення безпеки цифрових облікових систем.

Конфіденційність даних є ще одним критично важливим аспектом у впровадженні цифрових технологій в бухгалтерську практику. Великі обсяги даних, які зберігаються та обробляються цифровими системами, потребують особливої уваги до забезпечення їх конфіденційності. Це стосується не тільки фінансової інформації підприємств, але й персональних даних клієнтів та

співробітників. Невідповідність сучасним стандартам захисту даних може зумовити серйозні фінансові втрати, зниження репутації та правові наслідки. Фінансовий контроль також зазнає суттєвих змін у зв'язку з глобальними цифровими трансформаціями. Зокрема, сучасні методи контролю стали значно відрізнятися від традиційних підходів, які використовувалися раніше. У таблиці 3 наведено порівняння основних характеристик традиційного та сучасного фінансового контролю, що демонструє, як цифрові технології вплинули на процеси та інструменти контролю.

Таблиця 3. Порівняння традиційних та цифрових методів фінансового контролю

Характеристика	Традиційний фінансовий контроль	Сучасний фінансовий контроль
Інструменти контролю	Документальні перевірки, аудиторські звіти	Автоматизовані системи моніторингу, аналіз даних у режимі реального часу
Швидкість реакції	Повільна, залежна від звітних періодів	Швидка, з можливістю негайного реагування
Доступність інформації	Обмежена, необхідний доступ до фізичних документів	Широка, з використанням цифрових платформ
Обсяг даних	Відносно невеликий, статичний	Великий, динамічний, обробка великих даних
Прозорість	Часткова, залежить від якості звітності	Висока, завдяки використанню цифрових технологій і відкритих даних

Джерело: сформовано авторами

Зазначені зміни вимагають адаптації організацій до нових умов, де цифрові інструменти стають основним елементом забезпечення ефективності фінансового контролю. Проте трансформація не обмежується лише впровадженням нових технологій; вона також передбачає новий підхід до управління й контролю, орієнтований на гнучкість, швидкість та прозорість процесів.

На рис. 2. відображені основні етапи процесу фінансового контролю в контексті цифрових трансформацій, що дозволяє відстежувати зміни на кожному етапі та оцінювати їхній вплив на загальну ефективність контролю.

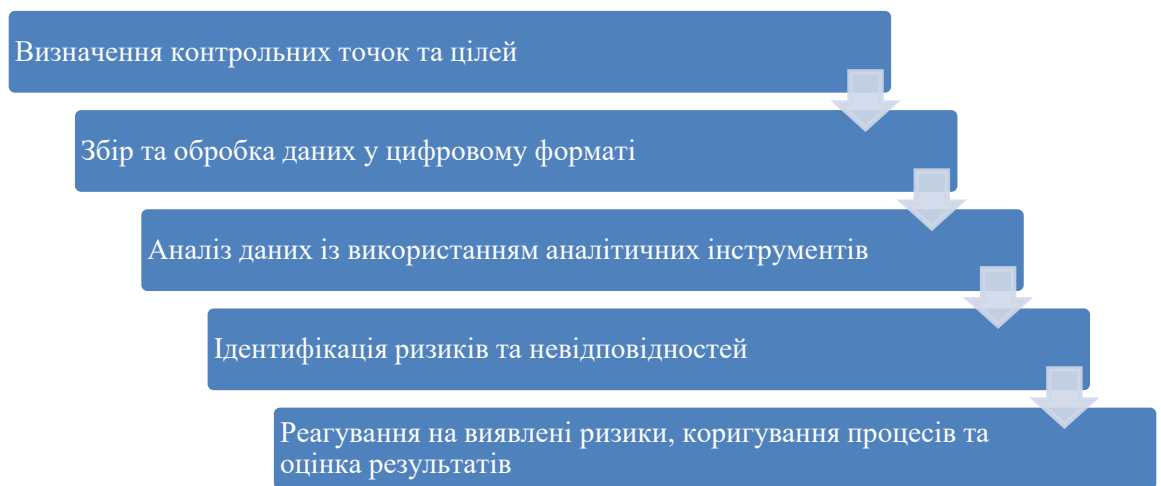

Рис. 2. Етапи процесу фінансового контролю в умовах цифрових трансформацій

Джерело: сформовано авторами

Цей підхід дозволяє більш ефективно адаптуватися до швидко змінюваних умов ринку та забезпечує прозорість і своєчасність контролю, що є критично важливим у сучасних умовах глобалізації й цифровізації.

Цифрова трансформація бухгалтерського обліку вимагає не лише впровадження новітніх технологій, але й перегляду компетенцій, якими повинні володіти сучасні бухгалтери. У зв'язку з цим виникає необхідність у визначенні нових вимог до знань, навичок та вмінь бухгалтерів, а також розробці відповідних рекомендацій щодо оновлення освітньо-професійних програм.

Цифровізація бухгалтерських процесів змінила підходи до виконання традиційних облікових завдань, а, отже, бухгалтери повинні мати ґрунтовні знання з використання новітніх інформаційних технологій, зокрема таких, як блокчейн, штучний інтелект, аналіз великих даних та хмарні обчислення (Табл. 4).

Таблиця 4. Нові компетенції бухгалтерів у контексті цифрової трансформації

Компетенція	Опис	Необхідні знання та навички
Робота з цифровими платформами	Здатність використовувати сучасне ПЗ для обліку	Знання програмного забезпечення, автоматизація
Кібербезпека та захист даних	Захист інформації від кібератак та витоків	Шифрування, управління доступом, моніторинг
Аналіз великих даних	Обробка та аналіз значних обсягів інформації	Статистика, робота з базами даних, аналітика
Управління цифровими проєктами	Організація й керівництво цифровими змінами	Проектний менеджмент, стратегічне планування

Джерело: сформовано авторами

Оновлення компетенцій бухгалтерів в умовах цифровізації є критично важливим. Основною компетенцією є вміння працювати з цифровими платформами та програмним забезпеченням для автоматизації облікових процесів, що знижує потребу в рутинних ручних операціях завдяки автоматичному збору та аналізу даних у реальному часі. Іншою важливою компетенцією є кібербезпека; бухгалтери повинні мати знання про захист інформації, зокрема шифрування даних та управління доступом. Крім того, аналітичне мислення й уміння працювати з великими обсягами даних є необхідними для швидкого оброблення інформації та прийняття стратегічних рішень. Освітньо-професійні програми повинні також охоплювати управлінські навички, такі як проєктний менеджмент і стратегічне планування, щоб бухгалтери могли ефективно організовувати цифрові проєкти в компанії та керувати ними.

З метою оцінки потреб і вимог до компетенцій бухгалтерів у контексті цифрової трансформації бухгалтерської практики було організовано опитування серед 200 професійних бухгалтерів із різних регіонів України. Опитування здійснювалося за допомогою Google Forms і мало на меті виявити найбільш необхідні знання, навички та вміння, які повинні мати сучасні бухгалтери для ефективної роботи в умовах цифрової економіки. Респондентам було запропоновано оцінити важливість різних компетенцій за

п'ятибальною шкалою, де 1 – зовсім не важливо, 5 – надзвичайно важливо (Табл. 5).

Таблиця 5. Результати опитування бухгалтерів щодо необхідних компетенцій в умовах цифрової трансформації

Компетенція	Тип навички	Відсоток респондентів, що оцінюють компетенцію як дуже важливу (5)	Відсоток респондентів, що оцінюють компетенцію як важливу (4)	Відсоток респондентів, що оцінюють компетенцію як нейтральну (3)	Відсоток респондентів, що оцінюють компетенцію як маловажливую (2)	Відсоток респондентів, що оцінюють компетенцію як зовсім не важливу (1)
Володіння цифровими платформами для обліку	Основна	50%	30%	10%	7%	3%
Знання в галузі кібербезпеки	Розширена	45%	38%	12%	4%	1%
Аналітичні здібності й робота з великими даними	Розширена	48%	37%	10%	4%	1%
Здатність до управління цифровими проєктами	Інноваційна	35%	47%	15%	2%	1%
Гнучкість та здатність до адаптації	Розширена	40%	39%	15%	5%	1%
Знання регуляторних змін у цифровій сфері	Основна	30%	46%	20%	3%	1%

Джерело: сформовано авторами

Результати опитування демонструють різну оцінку бухгалтерських компетенцій у цифровій трансформації. Володіння цифровими платформами для обліку визнано найважливішим, 50% респондентів вважають цю навичку «дуже важливою» і ще 30% – «важливою», що підкреслює значну роль автоматизації.

Щодо знань із кібербезпеки, то 45% респондентів вважають їх «дуже важливими» і 38% – «важливими», що вказує на потребу в захисті даних. Аналітичні здібності і робота з великими даними, на думку 48% респондентів, є «дуже важливими» і 37% – «важливими», що свідчить про вагоме значення аналізу даних для управлінських рішень.

Управління цифровими проєктами, як вважають 47% опитаних, є «важливим» і 35% – «дуже важливим», що вказує на необхідність управлінських навичок. Гнучкість і здатність до адаптації є «дуже важливими» компетенціями для 40% бухгалтерів і «важливими» – для 39%, що підкреслює значення адаптивності в цифровому середовищі.

Знання регуляторних змін у цифровій сфері отримали найменшу оцінку: 30% респондентів вважають їх «дуже важливими» і 46% – «важливими», що свідчить про меншу значущість цієї навички порівняно з технічними та аналітичними.

Ці результати підкреслюють необхідність комплексного підходу до оновлення освітньо-професійних програм для бухгалтерів, акцентуючи на розвитку як основних, так і розширених та інноваційних навичок. Освітньо-професійні програми повинні відображати ці потреби, щоб підготувати бухгалтерів до ефективної роботи в умовах сучасної цифрової економіки.

Адаптація міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в умовах глобальних цифрових трансформацій стає все більш актуальним завданням. Зміни, що відбуваються під впливом цифровізації, вимагають перегляду наявних підходів та впровадження нових, які б відповідали сучасним вимогам до фінансової звітності та контролю. Основним напрямом адаптації

є інтеграція цифрових технологій у процеси збору, обробки та представлення фінансової інформації.

Одним із ключових аспектів адаптації міжнародних стандартів є забезпечення сумісності нових цифрових інструментів із наявними стандартами, такими як Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) [16]. Це передбачає розробку рекомендацій щодо використання технологій штучного інтелекту, великих даних та блокчейну для підвищення точності та прозорості фінансової звітності. Крім того, необхідно враховувати потребу в стандартизації методів обробки цифрових даних, що дозволить забезпечити їх сумісність на глобальному рівні.

Іншою важливою складовою адаптації є розробка механізмів, які б дозволили ефективно інтегрувати цифрові рішення в процеси внутрішнього контролю та аудиту. Це стосується впровадження нових підходів до оцінки ризиків, пов'язаних із використанням цифрових технологій, а також розробки рекомендацій щодо мінімізації цих ризиків у контексті міжнародних стандартів. Особлива увага повинна приділятися забезпеченню кібербезпеки, що стає критично важливим у зв'язку з усе більшою залежністю від цифрових систем.

У таблиці 6 представлено порівняння ключових аспектів традиційних та сучасних методів адаптації міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в умовах цифрових трансформацій, що дозволяє наочно продемонструвати необхідність змін та основні напрями їх впровадження.

Таблиця 6. Порівняння ключових аспектів традиційних та сучасних методів адаптації міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в умовах цифрових трансформацій

Аспект	Традиційні методи адаптації	Сучасні методи адаптації
Процес збору даних	Ручний збір даних	Автоматизований збір даних із використанням великих даних та штучного інтелекту
Обробка інформації	Локальна обробка на основі наявних стандартів	Глобальна обробка з урахуванням цифрових технологій та інтеграції блокчейну
Забезпечення прозорості	Відповідність загальним стандартам прозорості	Висока прозорість завдяки використанню цифрових технологій та стандартизації
Кібербезпека	Обмежений контроль кібербезпеки	Розширені вимоги до кібербезпеки з урахуванням ризиків цифрових технологій

Джерело: сформовано авторами

Процес адаптації міжнародних стандартів бухгалтерського обліку повинен бути гнучким і враховувати швидко змінювані умови глобальної економіки та нові виклики, що виникають у зв'язку з цифровими трансформаціями (рис. 3).

Рис. 3. Основні етапи адаптації міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в умовах цифрових трансформацій

Джерело: сформовано авторами

Ця схема відображає необхідність послідовної та системної адаптації міжнародних стандартів з урахуванням глобальних цифрових змін. Впровадження цих змін дозволить підвищити ефективність фінансового контролю, забезпечити прозорість та сумісність фінансової звітності на

глобальному рівні, а також мінімізувати ризики, пов'язані з використанням цифрових технологій.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Глобальні цифрові трансформації суттєво змінюють підходи до ведення бухгалтерського обліку та фінансового контролю, відкриваючи нові можливості для автоматизації процесів, але водночас створюючи численні виклики. Виявлено, що впровадження цифрових технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект та автоматизовані системи обробки даних, вимагає адаптації наявних стандартів бухгалтерського обліку. Це необхідно для забезпечення належного рівня прозорості, точності та сумісності фінансової звітності на глобальному рівні. Водночас збільшення обсягів цифрових даних підвищує ризики, пов'язані з кібербезпекою, зокрема із захистом конфіденційної інформації. Для успішного впровадження цифрових рішень необхідна комплексна політика управління ризиками, що враховує специфіку цифрової економіки та правового регулювання в різних країнах.

Подальші дослідження можуть бути зосереджені на розробці та впровадженні конкретних методологічних підходів, спрямованих на адаптацію міжнародних стандартів бухгалтерського обліку до вимог цифрової економіки.

Література

1. Тенюх З., Пелех У. Діджиталізація бухгалтерського обліку в Україні: стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-66>
2. Азаренков Г., Мельянова Л., Головчак Г. Бухгалтерський облік у цифрову епоху: стратегії впровадження та оптимізація процесів. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. Вип. 13(27). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-13\(27\)-244-257](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-13(27)-244-257)
3. Шматковська Т., Дзямулич М. Стратегічний управлінський облік в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. 2022. Вип. 74 (1).

С. 61–67. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/38710> (дата звернення: 21.07.2024).

4. Шендерівська Ю. Трансформація функцій бухгалтера під впливом глобальних викликів. *Облік і фінанси*. 2022. Вип. 98 (4). DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-4\(98\)-23-31](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-4(98)-23-31)

5. Муравський В., Шевчук О. Глобальна трансформація ролі бухгалтерського обліку і контролю в умовах цифрової економіки. *Світ фінансів*. 2024. Вип. 1 (78). С. 39–58. DOI: <https://doi.org/10.35774/SF2024.01.039>

6. Мельник Л., Вертелецький О., Хом'як Н. Цифрова трансформація бізнес-процесів в Україні: кращі практики вітчизняного бізнесу та сучасні виклики. *Mechanism of an Economic Regulation*. 2024. Вип. 2(104). С. 54–60. DOI: <https://doi.org/10.32782/mer.2024.104.07>

7. Pizzi S., Caputo A., Misani N. Assessing the impacts of digital transformation on internal auditing: *A bibliometric analysis*. *Technology in Society*. 2021. Vol. 67. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2021.101738>

8. Elmassa S., Mohieldin M. Digital transformation and localizing the sustainable development goals (SDGs). *Ecological Economics*. 2020. Vol. 169. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2019.106490>

9. Myronchuk Z., Tsitska N., Andrushko R., Maletska O. Impact of digitalization on transformations in business processes and accounting. *Bulletin of Lviv National Environmental University. Series «AIC Economics»*. 2023. Vol. 30. P. 50–58. DOI: <https://doi.org/10.31734/economics2023.30.050>

10. Макурін А. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах впровадження сучасних інформаційних технологій. *Облік і фінанси*. 2020. Вип. 87. С. 52–58. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-1\(87\)-52-58](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-1(87)-52-58)

11. Шевчук О. Трансформація фундаментальних принципів обліку і контролю у системі електронних трансакцій. *Вісник Економіки*. 2024. Вип. 2. С. 131–149. DOI: <https://doi.org/10.35774/>

12. Різник Д., Тарасова О. Вплив монетарної політики на фінансову стабільність та економічний розвиток. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2024. Вип. 6. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-6-9993>

13. George G., Schillebeeckx S.J.D. Digital transformation, sustainability, and purpose in the multinational enterprise. *Journal of World Business*. 2022. Vol. 57. № 3. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2022.101326>

14. Lombardi R., Secundo G. The digital transformation of corporate reporting—a systematic literature review and avenues for future research. *Meditari Accountancy Research*. 2021. Vol. 29. № 5. P. 1179–1208. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/MEDAR-04-2020-0870/full/html> (дата звернення: 11.08.2024).

15. Gonçalves M., Silva A., Ferreira C. The future of accounting: how will digital transformation impact the sector? *Informatics. MDPI*. 2022. Vol. 19. DOI: <https://doi.org/10.3390/informatics9010019>

16. International Financial Reporting Standards (IFRS). List of standards. IFRS Foundation, 2024. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/> (дата звернення: 11.08.2024).

References

1. Teniukh, Z. and Pelekh, U. (2022), “Digitalization of accounting in Ukraine: status and development prospects”, *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol. 41, <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-66>

2. Azarenkov, H., Melian’kova, L. and Holovchak, H. (2023), “Accounting in the digital era: implementation strategies and process optimization”, *Nauka i tekhnika sohodni*, [Online], vol. 13, no. 27. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-13\(27\)-244-257](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-13(27)-244-257).

3. Shmatkovska, T. and Dzyamulich, M. (2022), “Strategic management accounting in the digital economy”, *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, [Online], vol. 74, no. 1, pp. 61–67. Available at: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/38710> (accessed 21 July 2024).

4. Shenderivska, Yu. (2022), "Transformation of accountant functions under global challenges", *Oblik i finansy*, [Online], vol. 98, no. 4. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-4\(98\)-23-31](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2022-4(98)-23-31)
5. Muravskyi, V. and Shevchuk, O. (2024), "Global transformation of the role of accounting and control in the digital economy", *Svit finansiv*, [Online], vol. 1, no. 78, pp. 39–58. <https://doi.org/10.35774/SF2024.01.039>
6. Melnyk, L., Vertelets'kyi, O. and Khom'ak, N. (2024), "Digital transformation of business processes in Ukraine: best practices of domestic business and current challenges", *Mechanism of an Economic Regulation*, [Online], vol. 2, no. 104, pp. 54–60. <https://doi.org/10.32782/mer.2024.104.07>
7. Pizzi, S., Caputo, A. and Misani, N. (2021), "Assessing the impacts of digital transformation on internal auditing: A bibliometric analysis", *Technology in Society*, [Online], vol. 67. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2021.101738>
8. Elmassa, S. and Mohieldin, M. (2020), "Digital transformation and localizing the sustainable development goals (SDGs)", *Ecological Economics*, [Online], vol. 169. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2019.106490>
9. Myronchuk, Z., Tsitska, N., Andrushko, R. and Maletska, O. (2023), "Impact of digitalization on transformations in business processes and accounting", *Bulletin of Lviv National Environmental University. Series "AIC Economics"*, [Online], vol. 30, pp. 50–58. <https://doi.org/10.31734/economics2023.30.050>
10. Makurin, A. (2020), "Development of accounting in the context of modern information technology implementation", *Oblik i finansy*, [Online], vol. 87, pp. 52–58. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-1\(87\)-52-58](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2020-1(87)-52-58)
11. Shevchuk, O. (2024), "Transformation of fundamental principles of accounting and control in the system of electronic transactions", *Visnyk Ekonomiky*, [Online], vol. 2, pp. 131–149. <https://doi.org/10.35774/>
12. Riznyk, D. and Tarasova, O. (2024), "The impact of monetary policy on financial stability and economic development", *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriya: "Ekonomichni nauky"*, [Online], vol. 6. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-6-9993>

13. George, G. and Schillebeeckx, S. J. D. (2022), “Digital transformation, sustainability, and purpose in the multinational enterprise”, *Journal of World Business*, [Online], vol. 57, no. 3. <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2022.101326>
14. Lombardi, R. and Secundo, G. (2021), “The digital transformation of corporate reporting—a systematic literature review and avenues for future research”, *Meditari Accountancy Research*, [Online], vol. 29, no. 5, pp. 1179–1208. Available at: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/MEDAR-04-2020-0870/full/html> (accessed 11 August 2024).
15. Gonçalves, M., Silva, A. and Ferreira, C. (2022), “The future of accounting: how will digital transformation impact the sector?”, *Informatics*, [Online], vol. 19. <https://doi.org/10.3390/informatics9010019>
16. International Financial Reporting Standards (IFRS). (2024), “List of standards”, IFRS Foundation, [Online]. Available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/> (accessed 11 August 2024).

Стаття надійшла до редакції 15.08.2024 р.